

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Жертви На Престъпления](#) > [Права На Жертвите – По Държави](#) > 4 - Обезщетение

4 - Обезщетение

Каква процедура се следва при търсене на обезщетение от извършителя за причинените вреди? (например независим съдебен процес, граждански иск, съвместно гражданско и наказателно производство)

Като частен обвинител можете да предявите иск за обезщетение за причинени вреди, като предявите граждански иск в рамките на същото наказателно производство, или да отложите предявяването на този иск до приключване на наказателното производство. Ако тези два иска са отделни, предявяването на гражданския иск трябва да стане след приключване на наказателното производство.

Също така е възможно да бъдете конституиран само като граждански ищец, като в този случай няма да имате каквато и да е правоспособност в производството. Ако не бъдете конституиран като граждански ищец, за да претендирате за обезщетение, прокурорът ще предяви гражданския иск от Ваше име. Ако съдът признае обвиняемия за невинен или не Ви присъди обезщетение, винаги можете да претендирате за обезщетение чрез гражданско производство.

Гражданската отговорност на обвиняемия обхваща възстановяването на имуществото, отстраняването на вредите и обезщетението за причинени вреди, включително тези, причинени на Вашия партньор и деца.

Можете също така да получите обезщетение от държавата.

В случаи, в които престъпление, на което сте станали жертва е извършено в държава — членка на Европейския съюз, различна от Испания, а обичайното Ви местопребиваване е в Испания, органът за помощ на жертвите на престъпления в трансгранични ситуации са службите за подкрепа на жертвите на престъпления. При престъпления, свързани с тероризъм в трансгранични ситуации, органът за помощ е Министерството на вътрешните работи чрез Главна дирекция „Подкрепа на жертвите на тероризъм“.

По принцип, освен при престъпления, свързани с тероризъм, органът за помощ ще сътрудничи при започването и провеждането на процедурите за присъждане на помощ от държавата — членка на Европейския съюз, в която е извършено престъплението, така че в качеството си на подало искане лице можете да получите достъп от Испания до обезщетение от държавата, на чиято територия е извършено престъплението.

Във връзка с това службите за подкрепа на жертвите на престъпления ще ви предоставят, в качеството Ви на подалото искане за помощ лице, следната информация:

- информация за възможностите за претендиране на финансова помощ или обезщетение, процедурите или необходимите формуляри, включително начина, по който трябва да бъдат попълнени, и съпътстващата документация, която може да бъде необходима;
- общи насоки за това как да попълните искания за допълнителна информация.

Освен това като орган за помощ службите за подкрепа на жертвите на престъпления трябва да извършват следното:

- да предават, когато е приложимо, иска Ви и съпътстващата документация, както и всяка друга документация, която може да бъде поискана впоследствие, на органа, вземащ решение, определен

от държавата, на чиято територия е извършено престъплението;

- да сътрудничат на органа, вземащ решение, когато в съответствие с националното законодателство този орган реши да изслуша подалото искане лице или всяко друго лице.

Когато искът за законоустановена държавна помощ се разглежда чрез органа за помощ на държавата, в която обичайно пребивава подалото искане лице, вземащият решение орган е Главна дирекция „Разходи за персонала и държавни пенсии“ към Министерството на икономиката и финансите.

Органът, вземащ решение, трябва да съобщи както на Вас, в качеството Ви на подало искане за помощ лице, така и на органа за помощ за:

- получаването на искането за държавна помощ, органа, който образува производството, сроковете за постановяване на решение, а ако е възможно — датата, на която се очаква да бъде взето решението;
- решението за прекратяване на производството.

За престъпления, свързани с тероризъм, Министерството на вътрешните работи (Главна дирекция „Подкрепа на жертвите на тероризъм“) ще действа като орган за помощ в случаите, при които мястото, където е извършено престъплението, е държава — членка на Европейския съюз, различна от Испания, докато Вие като подалото искане за помощ лице имате обичайно местопребиваване в Испания, така че, когато е приложимо, да можете от Испания да получите достъп до подходящо обезщетение от държавата, на чиято територията е извършено престъплението. Действията, които трябва да бъдат предприети от Главна дирекция „Подкрепа на жертвите“ в качеството ѝ на орган за помощ или орган за вземане на решение, са равностойни на тези, извършвани от Главна дирекция „Разходи за персонала и държавни пенсии“ към Министерството на икономиката и финансите.

Съдът е разпоредил на извършителя да ми плати обезщетение. Какво трябва да направя, за да бъда сигурен, че извършителят ще ми плати?

В случай че извършителят е обявен за частично неплатежоспособен, държавата ще плати цялата помощ или част от нея.

Държавата ще встъпи в правата Ви срещу страната, от която може да се търси гражданска отговорност за престъплението, до пълния размер на временната или окончателната помощ, която Ви е била предоставена като жертва или бенефициер.

Държавата може да предяви иск за възстановяване срещу страната, от която може да се търси гражданска отговорност за престъпното деяние, с който да поиска пълното или частичното възстановяване на предоставената помощ.

Това действие ще бъде извършено, когато е уместно, чрез процедурата за административно възстановяване и ще се прилага, наред с другото, в следните случаи:

- когато окончателното съдебно решение постановява липсата на престъпление;
- когато след плащането Вие, в качеството Ви на жертва, както и Вашите бенефициери получите на каквото и да е основание пълно или частично обезщетение за понесените вреди в срок от три години от предоставянето на помощта;
- когато помощта е получена на основание предоставяне на погрешна или преднамерено непълна информация или чрез други измамни средства, както и при умишлено пропускане на обстоятелства, които биха довели до отказ от претендираната помощ или до нейното намаляване;
- когато присъденото със съдебното решение обезщетение е по-малко от временната помощ.

Този иск ще бъде предявен с участието на държавата в провеждането на наказателно или гражданско производство, без да се засяга гражданският иск, който може да бъде предявен пред прокурора.

Ако извършителят не ми плати, може ли държавата да ми плати

авансова сума? При какви условия?

В случай че обвиненото в престъплението лице е обявено за частично неплатежоспособно, държавата ще плати цялата помощ или част от нея.

Временна помощ може да бъде предоставена преди постановяването на окончателното съдебно решение, с което се слага край на наказателното производство, доколкото се докаже, че се намирате в несигурно икономическо положение като жертва или бенефициер.

Временна помощ може да бъде претендирана, след като сте съобщили за събитията на компетентните органи или когато наказателното производство се провежда служебно въз основа на тези събития.

Имам ли право на обезщетение от държавата?

Можете да получите обезщетение от държавата.

В Испания съществува система за помощ за жертви на умишлени и тежки престъпления, извършени в Испания, и довели до смърт, тежка телесна повреда или тежки увреждания на физическото или психичното здраве. Помощ се предоставя и на жертви на престъпления срещу сексуалната свобода дори когато тези престъпления са извършени, без да е употребено насилие.

По принцип можете да получите достъп до законоустановена финансова помощ, ако към момента на извършване на престъплението сте гражданин на Испания или на всяка друга държава — членка на Европейския съюз, или, ако не отговаряте на нито едно от горепосочените условия, имате обичайно местопребиваване в Испания или сте гражданин на друга държава, която предоставя подобна помощ на намиращите се на нейната територия испански граждани.

В случай на смърт на горепосочените изисквания за гражданство или пребиваване трябва да отговарят бенефициерите, а не починалото лице.

В случай на тежка телесна повреда или тежки увреждания на физическото или психичното здраве бенефициерите ще бъдат преките жертви, т.е. тези, на които са причинени уврежданията или вредите.

В случай на смърт бенефициерите са косвените жертви, които биха били:

- Съпругът(ата) на починалото лице, ако не са били законно разделени, или лицето, което е живяло постоянно с починалия във връзка, подобна на брак, най-малко две години преди смъртта, освен ако са имали заедно деца, в който случай ще бъде достатъчно само съжителството на семейни начала. Тук са включени и децата на посочените лица дори и да не са деца на починалото лице, доколкото са били финансово зависими от това лице и е било налице съжителство на семейни начала.

При никакви обстоятелства към бенефициерите няма да бъде включено лице, извършило каквато и да е форма на умишлено убийство, когато починалият е бил негов съпруг(а), или лице, с което починалият е имал стабилна връзка, подобна на брак.

- Детето на починалото лице, което е било на издръжка на това лице и е било налице съжителство на семейни начала, като се предполага че децата, които са непълнолетни, или възрастните с увреждания, са финансови зависими.
- Родителят на починало лице, който е бил финансово зависим от това лице, стига никой да не се намира в горепосочените ситуации.
- Родителите на малолетно или непълнолетно дете, което в починало като пряка последица от престъпление, също се считат за косвени жертви за целите на установената в испанското право финансова помощ.

Увреждания, които дават право на жертвите да получат финансова помощ, са тези, които увреждат физическата неприкосновеност или физическото, или психичното здраве, и които водят до временно увреждане с продължителност, надхвърляща шест месеца, или до постоянно увреждане със степен на увреждане на лицето, което ги е понесло, поне 33 %.

Като основно правило, предоставянето на помощ зависи от постановяването на окончателно съдебно решение, с което се слага край на наказателното производство. Като се вземат предвид сроковете за вземане на решения по наказателни дела, преди да бъде постановено окончателното съдебно решение, с което се слага край на наказателното производство, законът предвижда възможността за предоставяне на временна помощ, като се отчита несигурното икономическо положение на жертвата на престъплението или на нейните бенефициери. Временна помощ може да се претендира, след като жертвата е съобщила на компетентните органи за събитията или когато наказателното производство е образувано от компетентните органи, без да е необходимо подаването на сигнал.

Размерът на помощта в никакъв случай не може да надвишава определеното в решението обезщетение.

В случай на смърт на малолетно или непълнолетно дете или на лице с увреждания, като пряка последица от престъплението родителите или настойниците на малолетното или непълнолетното дете ще имат право на помощ, включваща само обезщетение за действително направените разноски по погребението до законоустановената граница.

В случаи на престъпления срещу сексуалната свобода, довели до увреждания на психичното здраве на жертвата, размерът на помощта ще покрие разходите за свободно избрано от жертвата терапевтично лечение, до максимално установения по закон размер.

По принцип срокът за претендиране на помощта е една година, считано от момента на извършване на престъплението. Срокът ще спре да тече, когато започне наказателното производство, и ще бъде възстановен и жертвата ще бъде уведомена, когато бъде постановено окончателното съдебно решение.

Получаването на помощ е несъвместимо със:

- обезщетение, установено със съдебно решение. Въпреки това цялата помощ или част от нея ще бъде изплатена, когато извършителят е обявил частична неплатежоспособност;
- обезщетение или помощ от частен застраховател, както и със субсидията за социално осигуряване, която може да се отпусне поради временното увреждане на жертвата. Въпреки това помощта ще бъде изплатена на бенефициера на частния застраховател, когато размерът на обезщетението, което трябва да бъде получено по тази застраховка, е по-нисък от сумата, установена в решението;
- получаването на тази помощ в никакъв случай няма да бъде съвместимо с обезщетението за причинени вреди на жертвите на въоръжени групировки и терористи.

Получаването на помощ е съвместимо със:

- в случай на трайно увреждане или смърт на жертвата — получаването на всяка държавна пенсия, която бенефициерът има право да получи;
- социалната помощ, предвидена в член 27 от Органичен закон 1/2004 от 28 декември 2004 г. относно цялостните мерки за защита срещу основаното на пола насилие (Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género).

Помощта за трайно увреждане ще бъде несъвместима с помощта за временно увреждане.

Що се отнася до жертвите на което и да е престъпление, компетентна да разглежда и взема решения по иски за законоустановена държавна помощ е Главна дирекция „Разходи за персонала и държавни пенсии“ към Министерството на икономиката и финансите, освен по отношение на жертви на тероризъм, в който случай ще бъде компетентно Министерството на вътрешните работи (Главна дирекция „Подкрепа на жертвите на тероризъм“).

Ако сте жертва на тероризъм, съществуват редица видове държавна помощ, предназначена за жертви на тероризъм, която да ги обезщети за причинените им от тези видове престъпления вреди, при условие че е налице тясна връзка между терористичния акт и понесените вреди.

Вредите, за които имате право на обезщетение, са:

- телесни повреди, както физически, така и психически, както и разноски за медицинско лечение, протези и операции.

Тези разноси ще бъдат платени на засегнатото лице само в случай че не са частично или напълно покрити от държавна или частна социална система;

- имуществените вреди, причинени на домовете на физически лица, или настъпилите в търговски и промишлени предприятия, седалища на политически партии, синдикални организации и социални организации;
- разходите за временно настаняване, докато в обичайните жилища на физически лица се извършват ремонтни дейности;
- щетите, нанесени на частни превозни средства, както и тези, претърпени от превозните средства, използвани за наземен транспорт на хора или стоки, с изключение на превозни средства, които са публична собственост.

Обезщетението за посочените вреди, с изключение на телесни повреди, ще бъде субсидиарно спрямо това, установено за същите случаи от всеки друг публичен орган, или това, произтичащо от застрахователни договори. В тези случаи всички суми, които могат да произтичат от разликата между това, което е платено от тези публични администрации или застрахователи и официалната оценка, ще бъде компенсирано.

Размерът на обезщетението ще бъде определен съгласно причинената вреда (сериозността на нараняванията и вида увреждане, което причиняват, смърт и други).

Друга помощ:

- за обучение: когато даден терористичен акт води до телесни увреждания, които са от особено значение за ученика, неговите родители или настойници, или тези увреждания ги правят негодни за упражняване на обичайната им професия;
- незабавна психологическа помощ и консултиране, както за жертвите, така и за членовете на семейството;
- извънредна помощ за смекчаване по изключение при ситуации на лична или семейна нужда на жертвите, които не са обхванати или са обхванати по подчертано недостатъчен начин от обичайната помощ.

Бенефициери на помощ:

- увредените лица, ако са налице увреждания;
- в случай на смърт:
 - съпругът(ата) на починалото лице;
 - несклучил брак партньор, с когото починалият е съжителствал на семейни начала най-малко две години;
 - несклучил брак партньор, с когото починалият има деца;
 - родителите на починалото лице, ако са били финансово зависими от това лице. При отсъствие на родители и в този ред — внуците, братята и сестрите, както и внуците на починалото лице, които са били финансово зависими от това лице;
 - ако няма нито едно от посочените по-горе лица — децата, а при отсъствие на такива — родителите, които не са били финансово зависими от починалото лице.

По принцип срокът за подаване на жалби за обезщетение за лични или имуществени вреди ще бъде една година, считано от датата, на която е настъпила вредата.

Службата за информация и помощ на жертвите на тероризъм към Националния наказателен и административен съд (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional) в сътрудничество с Главна дирекция „Подкрепа на жертвите на тероризъм“ към Министерството на вътрешните работи ще Ви помогне, в качеството Ви на жертва на тероризъм, да преминете през процедурата за претендиране на обезщетение: получаване на удостоверения за окончателните съдебни решения, на разпореждания да не се налагат граждански отговорности и други документи, необходими за обработване на помощта.

Имам ли право на обезщетение, ако извършителят не бъде осъден за

престъпление?

Окончателното съдебно решение по наказателното производство, което не може да бъде обжалвано, трябва да доказва, че смъртта, телесната повреда и тежкото увреждане на физическото или психичното здраве, представляват умишлено и тежко престъпление, като впоследствие в съдебното решение ще трябва да се определи подходящото обезщетение.

За да подадете искане за финансова помощ, към искането трябва да приложите копие от окончателното съдебно решение, с което се слага край на наказателното производство, независимо от това дали става дума за присъда, неprisъствено решение или решение за прекратяване на делото поради смърт на извършителя или решение за отхвърляне на иска.

Размерът на предоставената помощ в никакъв случай не може да надвишава определеното в решението обезщетение.

Имам ли право на плащане по спешност (извънредно плащане), докато се чака решението по иска ми за обезщетение?

Преди постановяване на окончателното съдебно решение, с което се слага край на наказателното производство, може да Ви бъде предоставена временна помощ, доколкото се докаже, че като жертва или бенефициер се намирате в несигурно икономическо положение.

Временната помощ може да бъде претендирана, след като сте съобщили на компетентните органи за събитията или когато наказателното производство се провежда служебно въз основа на тези събития.

■ Последна актуализация: 24/06/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.